

Izvorni znanstveni rad
UDK 712 : 581.9 (497.5)"18"
Primljeno 2017-07-05
Prihvaćeno za tisak 2018-01-09

FLORNI SASTAV POJEDINIHR VRTOVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE IZ PRVE POLOVICE
19. STOLJEĆA

(Prilog obnovi povijesnih perivoja u Hrvatskoj)

Ivana Jurčić, Zagreb - Mirjana Jakčin Ivančić, Daruvar

Sažetak

U radu su prikazani rezultati obrade i analize biljnih svojti zastupljenih u trinaest perivoja i vrtova sjeverozapadne Hrvatske, koji su nastajali u prvoj polovici 19. stoljeća.

Biljne svojte su sistematizirane u skupine prema morfološkim obilježjima te svrstane u tabele pod starim izvornim i novim valjanim latinskim i hrvatskim nazivima te prema perivojima i vrtovima u kojima su zastupljene.

Istraživanja su pokazala koje su biljne vrste korištene tada u nas i koje su prevladavale u većem broju perivoja i vrtova, dajući im time svojstven i prepoznatljiv izgled.

Bjelogorične biljke korištene su znatno više nego crnogorične, zatim mnogobrojne cvjetne vrste grmova i trajnica, ruže, pelargonije i sukulenti (mesnatice).

Ključne riječi: vrt, florni sastav; sjeverozapadna Hrvatska; 19. stoljeće

Uvod

Svjedoci smo da se u posljednje vrijeme počelo s obnovom nekih naših povijesnih perivoja i vrtova. Budući da se većina vrtnih arhitekata u nas ne bavi istraživanjem povijesti tih perivoja i vrtova, pri njihovoj se obnovi koriste biljne vrste koje u vrijeme njihova nastanka nisu u nas bile poznate, čime se tim vrtovima narušavaju izvornost i povijesno značenje.

Kada bi izbor vrsta za sadnju pri obnovi poznatih i vrijednih povijesnih perivoja bio sličan onom iz vremena njihova nastanka, to bi pridonijelo njihovu starom sjaju i izvornosti. Naime, ako se u povijesne vrtove i perivoje danas sade

“moderne” biljne vrste, onda između njih i suvremenih vrtova i perivoja nema nikakve razlike.

Istina je da projektanti imaju pravo na slobodu stvaranja, ali ne i na ranije već oblikovanim prostorima. Pri zahvatu u stare perivoje valja poštovati norme kakve su postojale u vrijeme njihova nastanka, ako ih se uistinu želi izvorno obnoviti, a ne preoblikovanjem oduzeti im izvornost i povijesno značenje.

Metode istraživanja

Istraživanja su se sastojala u arhivskoj obradi građe vezanoj uz pojedine obitelji kojima su vrtovi pripadali, pronalaženju popisa biljaka za perivoje iz prve polovice 19. stoljeća i onodobnih opisa pojedinih vrtova i perivoja u Hrvatskoj. Bilje je zatim sistematizirao u skupine prema životnim oblicima. Budući da popisi potječu iz prošlog stoljeća, kada su postojali stari nazivi od kojih se mnogi danas više ne koriste, trebalo je pronaći i uskladiti nazive sa sada važećima te dopuniti hrvatskim nazivima za ono bilje koje ih ima. Pritom je korištena odgovarajuća vrtlarska i botanička literatura, kao i temeljna floristička djela, a osobito djelo *Flora Europaea*.

Da bi se olakšalo snalaženje, podaci su svrstani u tabele, nakon čega je provedena analiza podataka.

Rezultati istraživanja

Obradeno je ukupno trinaest vrtova i perivoja sjeverozapadne Hrvatske nastalih u prvoj polovici 19. stoljeća. Rezultati istraživanja vidljivi su u priloženim tabelama.

Na nekim dokumentima, kao na primjer na popisu biljaka za Rečicu, nema datuma, ali je poznato da je taj perivoj podigao Janko Drašković i da ga je zajedno s dvorcem još za života prodao.¹⁴ Taj dokument je pronađen u arhivu obitelji Drašković - kutiji br. 80, u kojoj su dokumenti iz prve polovice 19. stoljeća. I za ostale vrtove kojih su vlasnici bili članovi grofovske obitelji Drašković dokumenti su pronađeni u njihovom obiteljskom arhivu.

Popis biljaka za nepoznati vrt označen kao XY također potječe iz istog arhiva.

Za ostale vrtove, popisi biljaka nose godinu nabavke biljaka, ili su opisani u radovima gdje je navedena godina nastanka perivoja ili vrsta, npr.: Nova Ves, Capanik, Veliki Bukovec, Reddijev vrt, Rečicu.

Korišteni su i radovi Mihovila Kunića objavljeni u časopisu *Deutsche allgemeine Garten-Zeitung* te u *Albumu Jurjaves* za Maksimir.

Tablica 1: Popis istraživanih vrtova

r. br.	naziv vrta	mjesto	vlasnik	godina nastanka
1.	Rečica	Rečica kod Karlovca	Janko Drašković	1807. ¹
2.	Brezovica	Brezovica	Ignac Gyulai	1809. ²
3.	Božjakovina	Božjakovina	Juraj Drašković	1814. ³
4.	Krügerov vrt	Zagreb	Joseph Krüger	oko 1820. ⁴
5.	Nova Ves	Zagreb	Aleksandar Alagović	1822. ⁵
6.	Capanik	Zagreb	Anton Capan	oko 1823. ⁶
7.	Müllerov vrt	Varaždin	Wilhelm Müller	1925. ⁷
8.	Piramidalni vrt	Varaždin	Anton Pusst	prije 1828. ⁸
9.	Reddiev vrt	Karlovac	Ernest Reddi	prije 1828. ⁹
10.	Veliki Bukovec	Veliki Bukovec	Karlo Drašković	obnovljeno 1832. ¹⁰
11.	Maksimir	Zagreb	Juraj Haulik	1843. ¹¹
12.	Trakošćan	Trakošćan	Juraj Drašković	iza 1840. ¹²
13.	XY	nepoznato	nepoznat	nepoznata ¹³

Tablica 2: Popis bilja po vrtovima (stari i novi nazivi)

				NOVA VES ¹⁵	CAPANOV VRT ¹⁶	KRÜGGEROV VRT ¹⁷	MAKSIMIR ¹⁸	BREZOVICA ¹⁹	TRAKOŠČAN ²⁰	MÜLLEROV VRT ²¹	PUSTOV VRT ²²	V. BUKOVEC ²³	REČICA ²⁴	REDDIEROV VRT ²⁵	XY ²⁶	BOŽIAKOVIĆNA ²⁷
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I.	BJELOGORIĆNA STABLA															
1.	Acacia hispida	Robinia hispida L.	bagrem		+											
2.	Acacia julibrissin	Albizia julibrissin Durazz.	stolist		+		+									+
3.	Acacia lophanta	Acacia lophantha (Willd.) Benth				+		+								
4.	Acacia viscosa	nepoznata vrsta														
5.	Acer canpestre	Acer canpestre L.	klen													+
6.	Acer creticum	Acer senpervirens L.	kretski javor						+				+			
7.	Acer laciniatum	Acer saccharinum L. laciniatum ²	srebrni javor					+								
8.	Acer negundo	Acer negundo L.	pajavac, negundovac		+	+		+	+	+			+	+	+	+
9.	Acer platanoides	Acer platanoides L.	javor, milječ					+	+	+					+	+
10.	Acer pseudoplatanus	Acer pseudoplatanus L.	gorski javor						+						+	
11.	Acer rubrum	Acer rubrum L.	crveni javor						+						+	+
12.	Acer saccharinum	Acer saccharinum L.	srebrni javor						+						+	
13.	Acer striatum	Acer pensylvanicum L.	pensilvanski javor						+						+	+
14.	Acer tataricum	Acer tataricum L.	žešlja, žestilj						+						+	+
15.	Aesculus carnea	Aesculus X. cornea Hayne	crveni, divlji kesten				+									

						NOVA VES ¹⁵	CAPANOV VRT ¹⁶	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	BOŽJAKOVINA ²⁷	
66.	<i>Fraxinus crispa</i>		<i>Fraxinus excelsior</i> 'Crispa' Willd.			bijeli jasen kovrčavi				+		+										
67.	<i>Fraxinus diversifolia</i>		<i>Fraxinus excelsior</i> L. 'Diversifolia'			bijeli jasen, raznolisi														+		
68.	<i>Fraxinus excelsior</i>		<i>Fraxinus excelsior</i> L. 'Diversifolia'			bijeli ili obični jasen					+											
69.	<i>Fraxinus sambucifolia</i>		<i>fraxinus nigra</i> Marsh.			američki crni jasen															+	
70.	<i>Fraxinus juglandifolia</i>		<i>Fraxinus ornus</i> L. 'juglandifolia'			europski crni jasen 'oraholisi'															+	
71.	<i>Fraxinus lanceolata</i>		<i>Fraxinus pennsylvanica</i> ssp. <i>pennsylvanica</i> Marsh.			pensilvanski jasen															+	
72.	<i>Fraxinus microphylla</i>		nepoznata vrsta																		+	
73.	<i>Fraxinus nigra</i>					američki crni jasen															+	
74.	<i>Fraxinus nove - Anglie</i>		<i>Fraxinus americana</i> L.			američki bijeli jasen															+	
75.	<i>Fraxinus ornus</i>		<i>Fraxinus ornus</i> L.			europski crni jasen															+	
76.	<i>Fraxinus pendula</i>		<i>Fraxinus excelsior</i> L. 'Pendula'			bijeli jasen "žalobni"			+	+		+										+
77.	<i>Fraxinus pubescens</i>		<i>Fraxinus pennsylvanica</i> Marsh.			pensilvanski jasen																+
78.	<i>Fraxinus rotundifolia</i>		<i>Fraxinus rotundifolia</i> Mill.			okruglolisni jasen								+								
79.	<i>Gleditsia horrida</i>		<i>Gleditsia japonica</i> Miq.			trnova																+
80.	<i>Gleditsia inermis</i>		<i>Gleditsia triacanthos</i> 'Inermis' Willd.			bestrni trnovac			+												+	

						NOVA VES ¹⁵	CAPANOV VRT ¹⁶	KRÜGEROV VRT ¹⁷	MAKSIMIR ¹⁸	BREZOVICA ¹⁹	TRAKOŠČAN ²⁰	MÜLLEROV VRT ²¹	PUSTOV VRT ²²	V. BUKOVEC ²³	REČICA ²⁴	REDIEROV VRT ²⁵	XY ²⁶	BOZJAKOVINA ²⁷	
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
101.	Mespilus germanica	Mespilus germanica L.															+		
102.	Mespilus amelanchier	Amelanchier Medik.									+								
103.	Morus papyrifera	Broussonetia papyrifera L.															+		
104.	Olea europea	Olea europaea L.													+				
105.	Padus caroliniana	Prunus caroliniana Mill.													+				
106.	Padus serotina	Prunus serotina Ehrh.															+		
107.	Padus rubra	Prunus virginiana L.									+					+			
108.	Padus virginiana	Prunus virginiana L.															+		
109.	Pavlovnia imperialis	Paulownia tomentosa (Thunb.) Stend. Zelkova carpinifolia (Pall.) K.Koch							+		+								
110.	Planera Richardii								+										
111.	Platanus	Platanus L.							+			+				+			
112.	Platanus hispanica	Platanus x acerifolia 'Hispanica' (Ait.) Willd.															+		
113.	Platanus occidentalis	Platanus occidentalis L.															+		
114.	Platanus orientalis	Platanus orientalis L.								+							+		+
115.	Populus alba	Populus alba L.							+		+						+		+

116.	Populus angulata	Populus angulata Alton	uglasta topola																	
117.	Populus balsamifera, Populus balsamea	Populus balsamifera L.	balsamska topola	+					+											
118.	Populus canadensis	Populus x canadensis Moench. ²⁸	kanadska topola				+													
119.	Populus canadensis monolifera	Populus deltooides Bartr.ex Marsh.	američka, crna topola																	+
120.	Populus carolinensis	Populus deltooides Marshal 'Carolin' (Euhennii, Simson-Luis.)	karolinska topola										+							
121.	Populus cordifolia	nepoznata vrsta																		
122.	Populus dilatata, Populus dilatata italica	Populus nigra 'Italica' Moench.	jablan																	
123.	Populus graeca	Populus atheniensis Ludw. ²⁹	grčka topola						+											
124.	Populus italica	Populus nigra 'Italica' Moench.	jablan							+										
125.	Populus nigra	Populus nigra L.	topola jagnjed								+									
126.	Populus pendula	nejasno ³⁰	žalobna topola																	
127.	Populus pyramidalis	Populus nigra 'Italica' Moench.	jablan										+							
128.	Populus quadrangulata	nepoznata vrsta ³¹					+													
129.	Populus tremula	Populus tremula L.	topola trepetljika											+						
130.	Prunus avium fl. pleno	Prunus avium L. 'Plena'	ukrasna trešnja																	
131.	Prunus padus	Prunus padus L.	stremza									+								
132.	Prunus rubra	Prunus virginiana L.	virđinijska stremza																	
133.	Prunus spinosa	Prunus spinosa L.	crni trn																	+
134.	Pyrus sempervirens	Malus angustifolia (Ait.) Michx.	zimzelena jabuka													+				
135.	Quercus	Q. robur L.	hrast lužnjak								+									

						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
						NOVA VES ¹⁵	CAPANOV VRT ¹⁶	KRUGEROV VRT ¹⁷	MAKSIMIR ¹⁸	BREZOVICA ¹⁹	TRAKOŠČAN ²⁰	MÜLLEROV VRT ²¹	PUSTOV VRT ²²	V. BUKOVEC ²³	REČICA ²⁴	REDIŠEROV VRT ²⁵	XY ²⁶	BOŽJAKOVINA ²⁷	
136.	<i>Quercus aesculus</i>		vjer. <i>Quercus castaneifolia</i> C.A.Mey.															+	
137.	<i>Quercus americana alba</i>		<i>Quercus alba</i> L.															+	
138.	<i>Quercus americana rubra</i>		<i>Quercus rubra</i> L.															+	
139.	<i>Quercus coccinea</i>		<i>Quercus coccinea</i> Muenchh.															+	
140.	<i>Quercus prinus</i>		<i>Quercus prinus</i> L.															+	
141.	<i>Quercus serrata</i>		<i>Quercus acutissima</i> Carruth., <i>Quercus variabilis</i> Bl., <i>Quercus glandulifera</i> Bl.																
142.	<i>Quercus smilax</i>		<i>Quercus ilex</i> L.															+	
143.	<i>Quercus virginiana</i>		<i>Quercus virginiana</i> Mill.															+	
144.	<i>Rhus copalinum</i>		<i>Rhus copal</i> lina L.																
145.	<i>Rhus cotinus</i>		<i>Cotinus coggygria</i> Scop.																
146.	<i>Rhus glabrum</i>		<i>Rhus glabra</i> L.																+
147.	<i>Rhus typhinum</i>		<i>Rhus typhina</i> L.					+		+	+	+							+
148.	<i>Rhus toxicodendron</i>		<i>Rhus sylvestris</i> Sieb. et Zucc.																
149.	<i>Robinia angustifolia</i>		nepoznata vrsta																+
150.	<i>Robinia frutescens</i>		<i>Caragana frutex</i> (L.) K. Koch																+

151.	<i>Robinia hispida</i>	<i>Robinia hispida</i> L.	krutodlaki bagrem, ružičasti bagrem	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
152.	<i>Robinia inermis</i>	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Inermis' Dum.-Cours	bagrem bez bodljika	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
153.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	obični bagrem									+	+
154.	<i>Robinia spinosa</i>	vjer. <i>Robinia pseudoacacia</i> L.	obični bagrem										+
155.	<i>Robinia tortuosa</i>	<i>Robinia pseudoacacia</i> L. 'Tortuosa'	kovrčasti bagrem					+					
156.	<i>Robinia viscosa</i>	<i>Robinia viscosa</i> Vent.	ljepiljivi bagrem	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
157.	<i>Salix annularis</i>	<i>Salix babylonica</i> L. 'Crispa'	žalobna vrba		+								
158.	<i>Salix babylonica</i>	<i>Salix babylonica</i> L. ³²	žalobna vrba	+	+	+	+						+
159.	<i>Salix pendula</i>	<i>Salix babylonica</i> L.	žalobna vrba								+		
160.	<i>Smabucus laciniata</i>	<i>Smabucus nigra</i> 'Laciniata' Willd.	crna bazga, obična bazga 'rešičasta'							+			
161.	<i>Smabucus racemosa</i>	<i>Smabucus racemosa</i> L.	crvena bazga							+			
162.	<i>Smabucus rubra</i>	<i>Smabucus racemosa</i> 'Purpurea Sweet'	purpurna bazga							+			
163.	<i>Sophora japonica</i>	<i>Sophora japonica</i> L.	japanski jarlin, sofrora							+			
164.	<i>Sophora japonica</i> 'Pendula'	<i>Sophora japonica</i> L. 'Pendula'	žalobni jarlin, žalobna sofrora							+			
165.	<i>Sorbus americana</i>	<i>Sorbus americana</i> Marsh.	američka oskoruša							+			
166.	<i>Sorbus aucuparia</i>	<i>Sorbus aucuparia</i> L.	oskoruša, jarebika							+			
167.	<i>Stewartia virginica</i>	<i>Stewartia malacodendron</i> L.	viržinijska stjuarcija										+
168.	<i>Tilia alba</i>	<i>Tilia tomentosa</i> Moench.	srebrna lipa										
169.	<i>Tilia americana</i>	<i>Tilia americana</i> L.	američka lipa, crna lipa									+	
170.	<i>Tilia duplex</i>	nepoznata vrsta											+

			NOVA VES ¹⁵	CAPANOV VRT ¹⁶	KRÜGGEROV VRT ¹⁷	MAKSIMIR ¹⁸	BREZOVICA ¹⁹	TRAKOŠČAN ²⁰	MÜLLEROV VRT ²¹	PUSTOV VRT ²²	V. BUKOVEC ²³	REČICA ²⁴	REDDEROV VRT ²⁵	XY ²⁶	BOŽJAKOVINA ²⁷
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
171.	<i>Tilia europea</i>	<i>Tilia cordata</i> Mill.	sitnolisna lipa				+								
172.	<i>Tilia grandifolia</i>	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	velisna lipa									+			
173.	<i>Tilia pubescens</i>	<i>Tilia americana</i> L.	američka lipa, crna lipa									+			
174.	<i>Tilia</i>	<i>Tilia</i> L.	lipa			+									
175.	<i>Ulmus americana</i>	<i>Ulmus americana</i> L.	bijeli brijest					+				+		+	
176.	<i>Ulmus americana pendula</i>	<i>Ulmus americana</i> L. 'Pendula'	žalobni bijeli brijest			+									
177.	<i>Ulmus campestris</i>	<i>Ulmus minor</i> Mill.	poljski brijest												
178.	<i>Virgilia lutea</i>	<i>Cladrastis lutea</i> K. Koch	žuto drvo, kladrastis			+									
179.	<i>Xanthoxylon fraxineum</i>	<i>Zanthoxylum fraxineum</i> Willd.	bodljikavi jasen			+									
180.	<i>Zanthoxylum clava Herculis</i>	<i>Zanthoxylum fraxineum</i> Willd.	bodljikavi jasen									+			
181.	<i>Zizyphus officinalis</i>	vjer. <i>Zizyphus jujuba</i> Mill.	obična žižula, čičmak									+			
II.	GRMOVI														
1.	Abutilon	Abutilon Mill.	mračnjak			+									
2.	Aloisia citriodora	Aloisia triphylla Britt.	limunska verbena												+

3.	<i>Amorpha fruticosa</i>	<i>Amorpha fruticosa</i> L.	amorfa, bagrenac		+																		
4.	<i>Andromeda arborea</i>	<i>Oxydendrum arboreum</i> DC.	divlji "ružmarin"		+																		
5.	<i>Anona glabra</i>	<i>Annona glabra</i> L.	anona					+															
6.	<i>Aralia spinosa</i>	<i>Aralia spinosa</i> L.	aralija, vražji štap		+			+														+	
7.	<i>Arbutus unedo</i>	<i>Arbutus unedo</i> L.	planika																				+
8.	<i>Azelea aurantiaca</i>	<i>Rhododendron L.</i>	pjenišnik, sleč		+																		
9.	<i>Azalea pontica</i>	<i>Rhododendron luteum</i> Sweet	žuti sleč, žuti pjenišnik		+					+													
10.	<i>Azarolus</i>	<i>Crataegus pedicellata</i> Sarg.	glog																				+
11.	<i>Baccharis halimifolia</i>	<i>Baccharis halimifolia</i> L.	bakaris		+																		
12.	<i>Berberis aristata</i>	<i>Berberis aristata</i> DC.	žutika					+															
13.	<i>Berberis atropurpureum</i>	<i>Berberis thunbergii</i> DC, ' <i>Atropurpurea</i> '	Thunbergova žutika							+													
14.	<i>Berberis canadensis</i>	<i>Berberis canadensis</i> Miller	kanadska žutika		+																		
15.	<i>Berberis sinensis</i>	<i>Berberis chinensis</i> hort. Paris, ex Poir	kineska žutika		+																		
16.	<i>Berberis vulgaris</i>	<i>Berberis vulgaris</i> L.	obična žutika					+		+													
17.	<i>Bouvardia</i>	<i>Bouvardia Salisb.</i>	buvardija							+													
18.	<i>Calycanthus floridus</i>	<i>Calycanthus floridus</i> L.	sazanik mirisni		+					+													+
19.	<i>Calycanthus praecox</i>	<i>Calycanthus occidentalis</i> Hook.	sazanik zapadni		+																		
20.	<i>Cassia marilandica</i>	<i>Cassia marilandica</i> L.	kasija							+													
21.	<i>Ceanothus americana</i>	<i>Ceanothus americanus</i> L.	ceanot																			+	
22.	<i>Cephalanthus occidentalis</i>	<i>Cephalanthus occidentalis</i> L.	cefalant		+																		

				NOVA VES ¹⁵	CAPANOV VRT ¹⁶	KRUGEROV VRT ¹⁷	MAKSIMIR ¹⁸	BREZOVICA ¹⁹	TRAKOŠČAN ²⁰	MÜLLEROV VRT ²¹	PUSTOV VRT ²²	V. BUKOVEC ²³	REČICA ²⁴	REDIČEROV VRT ²⁵	XY ²⁶	BOŽJAKOVINA ²⁷
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
23.	<i>Cestrum parqui</i>	<i>Cestrum parqui</i> L'Herit.	<i>Cestrum parqui</i>				+				+				+	
24.	<i>Chionanthus virginiana</i>	<i>Chionanthus virginicus</i> L.	<i>Chionanthus virginiana</i>				+						+			
25.	<i>Cletra alnifolia</i>	<i>Cletra alnifolia</i> L.	<i>Cletra alnifolia</i>												+	
26.	<i>Colutea arborescens</i>	<i>Colutea arborescens</i> L.	<i>Colutea arborescens</i>		+										+	
27.	<i>Colutea cruenta</i>	<i>Colutea orientalis</i> Miller	<i>Colutea cruenta</i>										+			
28.	<i>Colutea frutescens</i>	<i>Sutherlandia frutescens</i> R. Brown	<i>Colutea frutescens</i>												+	
29.	<i>Colutea orientalis</i>	<i>Colutea orientalis</i> Miller	<i>Colutea orientalis</i>												+	
30.	<i>Colutea Pocockii</i>	<i>Colutea orientalis</i> Miller	<i>Colutea Pocockii</i>										+			
31.	<i>Comptonia asplenifolia</i>	<i>Comptonia peregrina asplenifolia</i> Gaertn.	<i>Comptonia asplenifolia</i>		+											
32.	<i>Corchorus japonica</i>	<i>Kerria japonica</i> D.C.	<i>Corchorus japonica</i>		+	+		+								+
33.	<i>Coriaria myrtifolia</i>	<i>Coriaria myrtifolia</i> L.	<i>Coriaria myrtifolia</i>												+	
34.	<i>Cornus alba</i>	<i>Cornus alba</i> L.	<i>Cornus alba</i>				+	+	+						+	
35.	<i>Cornus coralina</i>	nepoznata vrsta	<i>Cornus coralina</i>						+							
36.	<i>Cornus florida</i>	<i>Cornus florida</i> L.	<i>Cornus florida</i>				+								+	
37.	<i>Cornus mascula</i>	<i>Cornus mas</i> L. ³³	<i>Cornus mascula</i>				+									

38.	<i>Cornus sanguinea</i>	<i>Cornus sanguinea</i> L.	svib														
39.	<i>Cornus sericea</i>	<i>Cornus sericea</i> L.	svilenkasto dlakavi drijev														+
40.	<i>Coronilla emerus</i>	<i>Coronilla emerus</i> L.	grmoliki grasar														+
41.	<i>Corylus avellana</i>	<i>Corylus avellana</i> L.	obična ljeska													+	
42.	<i>Corylus laciniata</i>	<i>Corylus avellana</i> 'Laciniata' Kirchn	obična ljeska														
43.	<i>Cotinus purpurea</i>	<i>Cotinus coggygia</i> Scop. 'Atropurpurea'	purpurna rujevina							+							+
44.	<i>Crataegus</i>	<i>Crataegus</i> L.	glog													+	+
45.	<i>Crataegus coccinea</i>	<i>Crataegus pedicellata</i> Sarg.	vatreni glog														
46.	<i>Crataegus monogyna</i>	<i>Crataegus monogyna</i> Sacq. Emend. Lindum.	bijeli glog														+
47.	<i>Crataegus pyracantha</i>	<i>Pyracantha coccinea</i> M.J.Roem. ³⁴	vatreni trn														+
48.	<i>Cydonya chinensis</i>	<i>Cydonya sinensis</i> Thouin.	kineska dunja												+		
49.	<i>Cytisus argenteus</i>	<i>Cytisus congestus</i> L.K.	srebrena žućica														+
50.	<i>Cytisus elegans</i>	nepoznata vrsta															+
51.	<i>Cytisus laburnum</i>	<i>Laburnum anagyroides</i> Medik.	zanovijet														+
52.	<i>Cytisus nigrescens</i>	vjer. <i>Cytisus nigricans</i> L.	crna zanovijet														+
53.	<i>Cytisus purpurea</i>	<i>Cytisus purpureus</i> Scop.	bagrenasti zanovijet														
54.	<i>Cytisus sessiliflorum</i>	<i>Cytisus sessilifolius</i> L.	zanovijet														
55.	<i>Daphne laureola</i>	<i>Daphne laureola</i> L.	lororasti likovac														+
56.	<i>Daphne odoratum</i>	<i>Daphne odora</i> Thunb. ex Murr.	tetovčica														+
57.	<i>Deutzia mollissima</i>	vjer. <i>Deutzia mollis</i> Duthia	dojčija														+

			NOVA VES ¹⁵	CAPANOV VRT ¹⁶	KRUGEROV VRT ¹⁷	MAKSIMIR ¹⁸	BREZOVIČA ¹⁹	TRAKOŠČAN ²⁰	MÜLLEROV VRT ²¹	PUSTOV VRT ²²	V. BUKOVEC ²³	REČICA ²⁴	REDIČEROV VRT ²⁵	XY ²⁶	BOŽJAKOVINA ²⁷
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
58.	<i>Diervilla canadensis</i>		<i>Diervilla lonicera</i> Mill.												
59.	<i>Eleagnus angustifolia</i>		<i>Eleagnus angustifolia</i> L.			+		+						+	
60.	<i>Eleagnus orientalis</i>		<i>Eleagnus angustifolia</i> var. <i>orientalis</i> V.Kuntze												
61.	<i>Ephedra distachia</i>		<i>Ephedra distachia</i> L.												
62.	<i>Euonymus americana</i>		<i>Euonymus americana</i> L.					+							
63.	<i>Euonymus atropurpureus</i>		<i>Euonymus atropurpureus</i> Sacc.												+
64.	<i>Euonymus europaeus</i>		<i>Euonymus europaeus</i> L.												
65.	<i>Euonymus latifolia</i>		<i>Euonymus latifolius</i> Mill.					+							
66.	<i>Euonymus nepalensis foliis albomarginatis</i>		<i>Euonymus japonicus 'albomarginatus'</i>					+							
67.	<i>Euonymus vulgaris</i>		<i>Euonymus europaeus</i> L.												
68.	<i>Genista candicans</i>		<i>Genista asphalathoides</i> Lam.					+							
69.	<i>Genista florida</i>		<i>Genista florida</i> L.												
70.	<i>Genista sibirica</i>		<i>Genista tinea toria</i> L.												
71.	<i>Genista spinosa</i>		nepoznata vrsta												
72.	<i>Gordonia</i>		<i>Gordonia</i> Ellis.												+

73.	Habrotamnus	Cestrum L.	cestrum																	
74.	Hippophae rhamnoides	Hippophae rhamnoides L.	pasji trn						+											
75.	Hippophae argentea	Hippophae rhamnoides L.	pasji trn																	
76.	Hybiscus Syriacus, Hybiscus syriacus flore pleno	Hybiscus syriacus L.	sirijska sljezolika						+	+	+									+
77.	Hybiscus syriacus foliis variegatus	Hybiscus syriacus L. 'Purpleus variegatus'	šarenolisna sirijska sljezolika								+									
78.	Hydrangea arborescens	Hydrangea arborescens L.	drvenasta hortenzija							+										
79.	Hydrangea hortensis, Hortensia mutabilis	Hydrangea macrophylla	vrtna hortenzija							+										+
80.	Hydrangea nivea	Hydrangea arborescens 'Radiata Mc Clintock'	drvenasta hortenzija 'Radiata'								+									
81.	Hydrangea quercifolia	Hydrangea quercifolia Bartr. Mc Clintock	hrastolisna hortenzija								+									+
82.	Hypericum androsaemum	Hypericum androsaemum L.	pljuskavica																	+
83.	Hypericum calycinum	Hypericum calycinum L.	pljuskavica																	+
84.	Hypericum canarinense	vjer. Hypericum humifusum L.	puzava pljuskavica																	+
85.	Hypericum elatum	Hypericum inodorum Mill.	pljuskavica																	+
86.	Hypericum olympicum	Hypericum olympicum L.	pljuskavica																	+
87.	Ilex aquifolium	Ilex aquifolium L.	obična božikovina																	+
88.	Ilex aquifolium foliis variegatis	Ilex aquifolium 'Argentea Marginata'	šarenolisna božikovina																	+
89.	Ilex europeaus	Ilex aquifolium L.	obična božikovina																	+
90.	Jasminum fruticans	Jasminum fruticans L.	grmasti jasmin																	+
91.	Jasminum officinale	Jasminum officinale L.	obični jasmin																	+
92.	Jasminum triumphans	Jasminum humile L.	niski jasmin																	+

		NOVA VES ¹⁵		CAPANOV VRT ¹⁶		KRÜGEROV VRT ¹⁷		MAKSIMIR ¹⁸		BREZOVIĆA ¹⁹		TRAKOŠČAN ²⁰		MÜLLEROV VRT ²¹		PUSTOV VRT ²²		V. BUKOVEC ²³		REČICA ²⁴		REDIEROV VRT ²⁵		XY ²⁶		BOZJAKOVINA ²⁷		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13														
93.	Jasminum grandiflorum	Jasminum grandiflorum L.																										
94.	Kalmia glauca	Kalmia glauca Ait.									+																	
95.	Lantana aculeata	Lantana camara L.																										
96.	Lantana lutea	nepoznata vrsta																										
97.	Laurus benzoin	Lindera benzoin Bl.																										
98.	Laurus cerasus	nepoznata vrsta																										
99.	Laurus nobilis	Laurus nobilis L.																										
100.	Lycium barbarum	Lycium barbarum L.																										
101.	Ligustrum japonicum	Ligustrum japonicum Thunb.																										
102.	Ligustrum vulgare	Ligustrum vulgare L.																										
103.	Lonicera	Lonicera L.																										
104.	Lonicera coccinea	nepoznata vrsta																										
105.	Lonicera pyrenaica	Lonicera pyrenaica L.																										
106.	Lonicera symphoricarpos	Symphoricarpos Duham.																										
107.	Lonicera tartarica	Lonicera tatarica L.																										
108.	Lonicera xylosteum	Lonicera xylosteum L.																										

144.	<i>Rubus rosaefolius</i>	vjer. <i>Rubus rosa</i> L.H. Bailey	ružičasta kupina							+														+	
145.	<i>Rubus odoratus</i>	<i>Rubus odoratus</i> L.	mirisna kupina							+															
146.	<i>Ruscus</i>	<i>Ruscus</i> L.	veprina																						+
147.	<i>Spartium scoparium</i>	<i>Cytisus scoparius</i> Link.	lakotnik; zajik																						+
148.	<i>Spartium junceum</i> , <i>Spartium unicum</i>	<i>Spartium junceum</i> L.	brnstra			+				+															
149.	<i>Spiraea</i> , razne	<i>Spiraea</i> L.	suručica			+				+															
150.	<i>Spiraea oblicifolia</i>	<i>Spiraea media</i> Schmidt	obična suručica			+																			
151.	<i>Spiraea opulifolia</i>	<i>Physocarpus opulifolius</i> Maxim.	pucavac							+															+
152.	<i>Spiraea salicifolia</i>	<i>Spiraea salicifolia</i> L.	vrblisna suručica			+																			+
153.	<i>Staphilea pinnata</i>	<i>Staphilea pinnata</i> L.	klokoč							+															+
154.	<i>Staphilea trifoliata</i>	<i>Staphilea trifolia</i> L.	trolisni klokoč							+															+
155.	<i>Syringa chinensis</i>	<i>Syringa x chinensis</i> Willd.	kineski jorgovan																						
156.	<i>Syringa persica</i>	<i>Syringa x persica</i> L.	perzijski jorgovan																						
157.	<i>Syringa vulgaris</i> , razne	<i>Syringa vulgaris</i> - Hybridi DV	obični jorgovan							+															
158.	<i>Tamarix gallica</i>	<i>Tamarix gallica</i> L.	tamariks, metlika																						+
159.	<i>Viburnum acerifolium</i>	<i>Viburnum acerifolium</i> L.	javorolisna bekovina																						+
160.	<i>Viburnum dentatum</i>	<i>Viburnum dentatum</i> L.	zupčasta udika																						
161.	<i>Viburnum laevigatum</i>	<i>Viburnum obovatum</i> Walt.	objajasta udika																						
162.	<i>Viburnum lantana</i>	<i>Viburnum lantana</i> L.	šibikovina			+				+															
163.	<i>Viburnum opulus</i>	<i>Viburnum opulus</i> L.	bekovina																						

				NOVA VES ¹⁵	CAPANOV VRT ¹⁶	KRÜGEROV VRT ¹⁷	MAKSIMIR ¹⁸	BREZOVIĆA ¹⁹	TRAKOŠČAN ²⁰	MÜLLEROV VRT ²¹	PUSTOV VRT ²²	V. BUKOVEC ²³	REČICA ²⁴	REDIEROV VRT ²⁵	XY ²⁶	BOZJAKOVINA ²⁷
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
164.	<i>Viburnum prunifolium</i>	<i>Viburnum prunifolium</i> L.	šljivolisna udika												+	
165.	<i>Viburnum roseum</i> , <i>Viburnum opulus roseum</i>	<i>Viburnum opulus</i> 'Roseum'	snježne lopte, žganci			+	+	+								+
166.	<i>Viburnum tinus</i>	<i>Viburnum tinus</i> L.	lemprika			+										+
167.	<i>Vitex agnus-castus</i>	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	konopljika				+		+						+	
168.	<i>Volkameria japonica</i>	<i>Clerodendrum trichotomum</i> Thunb. ³⁶	klerodendron								+					
169.	<i>Weigela</i>	<i>Weigela</i> Thunb.	vajgelija				+									
170.	<i>Ziziphus paliurus</i>	<i>Paliurus spina-christi</i> Mill. ³⁷	drača				+									
171.	<i>Ziziphus volubilis</i>	<i>Ziziphus volubilis</i> Willd.	žižula										+			
III.	PENJAČICE															
1.	<i>Aristolochia</i>	<i>Aristolochia</i> L.	vučja stopa												+	
2.	<i>Bignonia radicans</i>	<i>Capsis radicans</i> Seem.	tekoma	+												
3.	<i>Celastrus scandens</i>	<i>Celastrus scandens</i> L.	ceastrus												+	
4.	<i>Clematis angustifolia</i>	<i>Clematis glauca</i> var. <i>angustifolia</i> Ledeb	uskolisna sinja pavitina													+
5.	<i>Clematis glauca</i>	<i>Clematis glauca</i> Willd.	sinja pavitina													+

					NOVA VES ¹⁵	CAPANOV VRT ¹⁶	KRUGEROV VRT ¹⁷	MAKSIMIR ¹⁸	BREZOVIČA ¹⁹	TRAKOŠČAN ²⁰	MÜLLEROV VRT ²¹	PUSTOV VRT ²²	V. BUKOVEC ²³	REČICA ²⁴	REDIČEROV VRT ²⁵	XY ²⁶	BOŽJAKOVINA ²⁷
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
IV.	CRNOGORICA I GINKO																
1.	<i>Abies alba</i>	<i>Abies alba</i> Miller	obična jeła					+									
2.	<i>Cedrus libani</i>	<i>Cedrus libani</i> A. Rich	Libanski cedar					+									
3.	<i>Cupressus disticha</i>	<i>Taxodium distichum</i> Lich. Rich. ³⁸	močvarni čempres, taksodij					+	+	+				+			+
4.	<i>Cupressus sempervirens</i>	<i>Cupressus sempervirens</i> L.	čempres						+	+				+			+
5.	<i>Cupressus thuyoides</i>	<i>Chamaecyparis thuyoides</i> P.S.P. ³⁹	pačempres					+	+	+				+			+
6.	<i>Ginkgo biloba</i>	<i>Ginkgo biloba</i> L.	ginko						+	+							+
7.	<i>Juniperus communis</i>	<i>Juniperus communis</i> L.	borovica						+	+							
8.	<i>Juniperus oxicedrus</i>	<i>Juniperus oxicedrus</i> L.	primorska šnraka												+		
9.	<i>Juniperus phoenicea</i> L.	<i>Juniperus phoenicea</i> L.	primorska somina, gluhačuša														
10.	<i>Juniperus sabina</i>	<i>Juniperus sabina</i> L.	planinska somina														
11.	<i>Juniperus suecica</i>	<i>Juniperus communis</i> L. 'Suecica'	švedska borovica														+
12.	<i>Juniperus virginiana</i>	<i>Juniperus virginiana</i> L.	virdžinijski "gluhi smrić"						+	+							+
13.	<i>Larix europea</i>	<i>Larix decidua</i> Mill.	europski ariš														
14.	<i>Picea abies</i>	<i>Picea abies</i> Karst.	obična smreka														+

15.	Pinus, razni	Pinus L.	borovica	+																
16.	Pinus abies	Abies alba L. ⁴⁰	obična jela						+											+
17.	Pinus balsamea, Pinus abies balzamea	Abies balsamea Mill. ⁴¹	balzamska jela						+											+
18.	Pinus canadensis	Tsuga canadensis Carr. ⁴²	tsuga						+											+
19.	Pinus canadensis alba	nepoznata vrsta ⁴³																		+
20.	Pinus cedrus	vjer. Cedrus sp. ⁴⁴	cedar												+					+
21.	Pinus cembra	Pinus cembra L.	limba												+					+
22.	Pinus excelsa	Pinus wallichiana A.B.Jacks	himalajski bor									+								
23.	Pinus Fraseri	Abies fraseri Poir.	Fraserova jela									+								
24.	Pinus larix	Larix decidua Miller	europski ariš												+					+
25.	Pinus orientalis	Picea orientalis Link.	kavkaska smreka																	
26.	Pinus palustris	Pinus palustris Mill.	dugogličavi bor												+					
27.	Pinus picea	Picea abies L.	obična smreka																	+
28.	Pinus pinaster	Pinus pinaster Alt.	primorski bor																	+
29.	Pinus pinea	Pinus pinea L.	pinija																	+
30.	Pinus pumila	Pinus pumila Regel	bor klekovina												+					
31.	Pinus pyramidalis	Pinus montana gracilis b. rotundata und Endl. Henk. U. Höchst ⁴⁵	stupasti bor																	+
32.	Pinus rubra	Pinus sylvestris 'Scotica' Schott.	bijeli bor, škotski																	+
33.	Pinus silvestris	Pinus sylvestris L.	bijeli bor, škotski																	+

				NOVA VES ¹⁵	CAPANOV VRT ¹⁶	KRÜGGEROV VRT ¹⁷	MAKSIMIR ¹⁸	BREZOVICA ¹⁹	TRAKOŠČAN ²⁰	MÜLLEROV VRT ²¹	PUSTOV VRT ²²	V. BUKOVEC ²³	REČICA ²⁴	REDIČEROV VRT ²⁵	XY ²⁶	BOŽJAKOVINA ²⁷
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
31.	Ixia	Ixia L.	ixsija			+										
32.	Lilium	Lilium L.	ljiljan			+										
33.	Lobelia cardinalis	Lobelia cardinalis L.	lobelija			+										
34.	Lobelia insignis	Lobelia laxiflora var. insignis Donn.Sm.	lobelija				+									
35.	Lychmis calcedonica	Lychmis calcedonica L.	rumenika			+										
36.	Matthiola, razne	Matthiola R.Br. cor.Spreng.	ljubičina											+		
37.	Mesembrianthemum	Carpobrotus L.	čupavac			+										
38.	Mesembrianthemum aureum	Mesembryanthemum aureum L.	zlatni čupavac									+				
39.	Mesembrianthemum edule	Carpobrotus edulis L.Bol.	čupavac								+					
40.	Mesembrianthemum spadiatum	vjer. Dorotheanthus bellidiformis N.E.Br. ⁴⁶	čupavac								+					
41.	Mimulus	Mimulus L.	krabuljača				+									
42.	Morea chinensis	Iris japonica Thbg.	japanska perunika								+					
43.	Morea pavonia	Morea neopavonia Foster	morea													+
44.	Narcissus	Narcissus L.	sunovrat				+									
45.	Pelargonium, razne	Pelargonium L'Herit. Ex Ait.	pelargonija				+									+

Rezultati i rasprava

Iz Tablice 2 vidljivo je da je u ondašnjim vrtovima korišteno puno različitih vrsta biljaka, pretežno bjelogoričnih, npr.: *Acer negundo*, *Catalpa bignonioides*, *Fraxinus excelsior* 'Pendula', *Gleditsia triacanthos*, *Liriodendron tulipifera*, *Populus sp.*, *Robinia sp.*, *Salix babylonica*, *Cestrum parqui*, *Laburnum anagyroides*, *Philadelphus coronarius*, *Hibiscus syriacus*, *Hydrangea sp.*, *Ptelea trifoliata*, *Nerium oleander*, *Spartium junceum*, *Syringa sp.*, *Spirea sp.*, *Viburnum sp.*,... Od grmlja su posebno bile zastupljene cvjetne vrste.

U Tablici 2 za ruže je navedeno samo *Rosa sp.* jer bi inače popis bio preopširan. Osim toga, negdje su navedene samo skupine ruža (npr., u Maksimiru se spominju 64 'nasada' ruža) dok se drugdje navode poimenično. Tako se u vrtu trgovca Reddija u Karlovcu navode: *Roas damascena*, *Thea centifolia*, Kraljevska ruža, *Rosa thea*, *Thea liliacina*, *Thea muscosa alba* i *rubra*, *Thea grandivilea*, *Thea Marie Louise*, *Rosa bella Donna Indica*, *Thea Noissetiana*, *Thea purpurea*. To su stari vrtlarski nazivi i za neke je jako teško znati koje su to ruže. Posebno su bile omiljene ruže deblašice te su ih imali skoro svi ondašnji vrtovi (Reedijev, Maksimir, Capanik, Krügerov i dr.).

Korištene su i brojne drvenaste penjačice, a najviše pavitina (*Clematis*) i kozja krv (*Lonicera*) te mnogobrojne vrste koje danas nisu u upotrebi, npr. *Aristolochia*, *Celastrus* i *Menispermum*.

Periploca se danas sadi samo u mediteranskom području, a nekada se koristila i u vrtovima kopnenih dijelova Hrvatske.

Od crnogorice najviše su sađeni: *Juniperus virginiana*, *Pinus strobus*, *Taxodium distichum*, *Chamaecyparis thyoides*, *Cupressus sempervirens* i *Thuja orientalis*.

Obradovalo nas je kad smo ustanovile da se već tada u nas sadio *Taxodium distichum*, koji se krio pod nazivom *Cupressus disticha*. Istraživanja pokazuju da od danas toliko omiljenih i prekomjerno korištenih vrsta iz roda *Juniperus* – koje su danas preplavile čak i povijesne perivoje – u prošlom su se stoljeću uglavnom koristile *J. virginiana* i *J. sabina*, dok su se ostale vrste i sorte koje danas koristimo pojavile puno kasnije. Stoga na ovaj podatak treba obratiti pozornost pri obnovi povijesnih perivoja. Osim crnogorice, u golosjemenjače spada i prekrasni *Ginkgo biloba* koji se u popisima javlja i pod imenom *Salisburia adiantifolia*, a nalazio se u Maksimiru, Capaniku, velikom Bukovcu, Trakošćanu i Božjakovini.

Cvjetne vrste bile su obilno zastupljene, ali pisci koji opisuju ondašnje vrtove ne navode sve, već samo neke, dok ih u popisima ima više. Autori uglavnom navode da su cvjetne vrste bile brojne. Među onima koje su bile navedene najviše je bilo georgina (*Dhalia*), karanfila (*Dianthus*), plamenca (*Phlox*) i pelargonija (*Pelargonium*).

Sub L. n.	Nomenclatio Vegetabilium.	Fr. 1829	Musci	Fr. 1829	Musci	Fr. 1829	Musci
	Pelargonium Cordifolium	3		3			
	" Indiv. alle marginat.	29		29			
	" Capulatum	11		11			
	" Rotundifolium	6		6			
	" Nonatum	6		6			
	" Hirsutifolium	16		16			
	" Hauseri	3		3			
	" Chloroerum	24		24			
	" Pinnellum	10		10			11
	" Incisum	6		6			
	" Hesperidatum	7		7			
	" Eucarpifolium	10		10			
	" Amplifolium	4		4			
	" Symptictotum	2		2			
	" Triumphant	2		2			
	" Aurifolium	2		2			
	" Zapperaum	2		2			
	" Vebratium	4		4			
	" Rosarianum	2		2			
	" Macratum	27		27			
	" R. G.	3		3			
	" Lobatifolium	3		3			
	" Dumortierum	7		7			
	" Hieridum	2		2			
	" Intyroidum	8		8			
	" Fritzei	4		4			
	" Crispum hirsutifol.	4		4			
	" Lacroxi	25		25			
	" Dabianum	4		4			
	" Andrieuxii	1		1			
	" Omocum	1		1			
	" Calceatum	1		1			
	" Wassmelenium	1		1			
	" Späthii	1		1			
	" Crispatum	1		1			
	" Villoum	1		1			
	" Fite	1		1			
	" Nivakellonum	1		1			
	" Arganum	1		1			
	" Sternium	1		1			
	" Kerschmajus	1		1			
	" Ledeburii	1		1			
	" Prorarium	1		1			
	Pelargonium bicolor	3		3			
	" tricolor	18		18			
	" Lemale	10		10			
	" Inguinale	7		7			
	" Horatipium	23		23	1		
	" Roseum	22		22	3	2	

Slika 1 - Popis pelargonija u vrtu Božjakovine iz 1829. (Hrvatski državni arhiv, Gospodarstvo Božjakovina, kutija 71)

U popisu biljaka za perivoj u Rečici navedeno je nekoliko vrsta plamenca pod sljedećim nazivima: *Phlox caroliniana*, *Ph. glaberrima*, *Ph. maculata*, *Ph. paniculata* i *Ph. pilosa*.

Posebno su bile omiljene pelargonije (žeravci), te su mnogi vlasnici vrtova imali prave kolekcije. Pusst je imao dvadesetak različitih, Müller i Reddi "razne i brojne", a u Krügerovom vrtu i u Brezovici izričito su navedene: *Pelargonium amplissimum*, *P. concolor majus*, *P. cordifolium*, *P. Helenium*, *P. triumphans*, *P. zonale* (Krüger), *P. zonale fl. pleno*, *P. hederogranum*, *P. Blücher* (Brezovica), od kojih su neke bile i mirisne.

U Božjakovini su imali jedanaest vrsta iz roda *Mesembrianthemum*.

Od ostalih sukulenata u popisima su navedeni sljedeći: *Aloë verrucosa* (Pusst, Reddi), razni kaktusi – *Cactus truncatus*, *C. flagelliformis* (Pusst), brojni i razni kaktusi kod Reddija i u Božjakovini, *Opuntia* u Pusstovom vrtu, *Sempervivum arboreum* (Pusst), *Stapelia sp.* (Krüger), *S. grandiflora* i *S. variegata* te *Cotiledon orbiculata* (Pusst).

Svi spomenuti vrtovi – u skladu s ondašnjom modom – imali su staklenike u kojima su zimi, osim cvijeća držali i mesnatice (sukulente) te različite vrste iz roda *Citrus*. Ljeti su ih iznosili ispred staklenika, odnosno *oranžerija*, dok su mesnatice slagali uz rubove staza na cvjetnim trakama (njem. *Rabatte*, franc. *Bordure*). Omiljeni su bili naranče i limuni te su ih imali svi navedeni vrtovi, dok su u Božjakovini imali i ananas. Tamo je limuna, naranči i ananasa bilo u tolikim količinama da su ih i prodavali, što je vidljivo u računima za prodano bilje.⁴⁷ Osim navedenog, u staklenicima su bile i mnogobrojne lončanice, od kojih navodimo samo neke: *Resine brasiliensis* (Irezine), *Fiorela cortifolia* (nepoznato), *Asparagus sp.*, *Fuchsia coccinea* i dr. (Božjakovina). Na primjer, u Voćinu – koji nismo obradile jer nema detaljnog popisa biljaka – u staklenicima se uzgajalo 2000 lončanica.⁴⁸

U popisu biljaka za Trakošćan nalazi se i popis trava i lepirnjača, pa ga ovdje navodimo kao pokazatelja vrsta koje su tada sijane na travnjake. To su: *Lolium perenne*, *Madicago sativa*, *Trifolium pratense*, *T. repens*, *Bromus inermis*, *B. molis*, *Dactylis glomerata*, *Festuca elatior*.

Značajno je da su u vrtovima i perivojima između ukrasnog drveća sadili i voćke, a kao poseban oblik primjene bio je plošni uzgoj kojim su odvajali pojedine dijelove vrta. Svi su vrtovi imali i bogate povrtnjake, koji su bili oblikovani kao ukrasni dijelovi vrta, okruženi cvjetnim trakama.

Zanimljivo je da su u kontinentalnom dijelu Hrvatske korištene brojne sredozemne vrste, kao na primjer: *Magnolia grandiflora*, *Cupressus sempervirens*, *Aca-cia sp.*, *Olea sp.*, *Aralia spinosa*, *Albizia julibrissin*, *Zizyphus sp.*, *Myrtus comunis*, *Nerium oleander*, *Paliurus spina-christi*, *Pistacia sp.*, *Pittosporum tobira*, *Punica granatum*, *Rosmarinus officinalis*, *Viburnum tinus*, *Periploca graeca*, *Cedrus libani*,

Pinus pinea, *Zantedeschia aetiopica* i druge.

Neki su vlasnici u sklopu vrta imali i rasadnike gdje su proizvodili sadni materijal i odatle ga slali kupcima, vlasnicima drugih vrtova. Takve su rasadnike imali Božjakovina i Trakošćan, što dokazuju računi za bilje očuvani u pohranama.

Šteta je što nismo otkrile koja je zapravo vrsta *Populus quadrangulata*, za koju Kunić navodi da je vrlo vrijedna. Osim u Novoj Vesi i u vrtu doktora Krügera, Kunić je spominje i u Stubičkom Golubovcu.

Za neke biljne vrste nismo uspjele otkriti koje nazive danas nose. Kraj njih u tabeli stoji oznaka "nepoznato". Vrlo često su se koristili vrtlarski, a ne službeni nazivi biljaka (u literaturi se uz takve nazive stavlja oznaka "hort") te je danas teško znati o kojim se to biljkama, zapravo, radi. Tako su nam ostale neodređene neke biljke unutar poznatih rodova. Nazivi nekih biljaka su se mijenjali nekoliko put, pa smo postupno služeći se Vilmorinom i Biankinijem s kraja prošlog stoljeća, preko Baileya do Enckea i Krüssmana došle do sada važećih naziva za biljke.

Za vrste kojima nismo s potpunom sigurnošću mogle utvrditi današnji naziv u nama dostupnoj literaturi, stavile smo oznaku *vjer.* (vjerojatno). Npr., vrsta *Cytisus sessiliflorum* vjerojatno je vrsta *C. sessilifolius*.

Ranije se i po nekoliko današnjih vrsta nazivalo istim imenom. Na primjer, vrsta koja se u starim napisima navodi kao *Quercus serrata*, može se odnositi na sljedeće tri vrste:

Q. serrata Sieb. and Zuec. danas je *Q. acutissima* Carruth.

Q. serrata Thunb danas se zove *Q. glandulifera* Bl.

Q. serrata Carruth danas je *Q. variabilis* Bl.

S obzirom da se u popisima uz naziv biljke ne navodi autor, teško je utvrditi o kojoj se od tri navedene vrste radi.

Što se hrvatskih naziva tiče, prema dr. Šugaru, ne postoji službeno hrvatsko nazivlje⁴⁹ te smo se služile Horvatićevim *Ilustriranim bilinarom* (1954.), knjigom *Drveće* autorica Lanzara i Pizzetti (1982.), koju je preveo dr. Ivan Šugar i za opisane biljke naveo hrvatske nazive (ako ih imaju), *Vodičem kroz Botanički vrt PMF-a* (1989.), Domčevom *Malom florom Hrvatske* (1973.) i *Florom Hrvatske* (1994., uzimajući pri tome u obzir kritički osvrt dr. Šugara na te radove), *Šumarskom enciklopedijom* (1980., 1983., 1987.), Šilićevim *Atlasom drveća i grmlja* (1973.) i dr. Za one biljke koje nemaju hrvatskih naziva ostavile smo prazno mjesto.

U nekim perivojima, kao recimo u Božjakovini, u propisima se navode stotine biljnih vrsta. U rad su uvrštene samo one koje se spominju i u drugim perivojima ili su posebno zanimljive. U to vrijeme u vrtlarstvu je bila poznata pojava pod nazivom *furor hortensis* jer se introducira puno biljnih vrsta iz različitih dijelova svijeta. Posljedica toga bio je veliki broj biljnih vrsta u našim perivojima

Sp r o v e n u t a

<i>Continuatio Perceptionis Pecuniae</i>		in Moneta		in Wiennensibus Wislutis	
		f.	s.	f.	s.
<i>Translatum</i>		173	3	-	-
<i>Pro venditis</i>	1 <i>Solera Splendens</i> a 12 s		12		
<i>Pro venditis</i>	1 <i>Primula Chymensis</i> a 10 s		10		
<i>Pro venditis</i>	1 <i>Primula Nois</i> a 10 s		10		
<i>Pro venditis</i>	13 <i>Pennis Cytis</i> a 3 s		39		
<i>Pro venditis</i>	6 <i>Cytisus Saburni</i> a 10 s <i>Chus Engsp</i>	1			
<i>Pro venditis</i>	12 <i>Celerataria Samulata</i> a 18 s	3	36		
<i>Pro venditis</i>	13 <i>Cornus Alba</i> a 4 s	1			
<i>Pro venditis</i>	2 <i>Fraxinus Semalata</i> a 50 s	1			
<i>Pro venditis</i>	20 <i>Senecio Satanicus</i> a 8 s	2	40		
<i>Pro venditis</i>	3 <i>Rodionia Nivosa</i> a 30 s	1	30		
<i>Pro venditis</i>	3 <i>Rodionia Inermis</i> a 30 s	1	30		
<i>Pro venditis</i>	6 <i>Rodionia Hybridica</i> a 30 s	3			
<i>Pro venditis</i>	12 <i>Salix Pradylonicus</i> a 10 s	2			
<i>Pro venditis</i>	20 <i>Spina Quilpica et 20 Spina Salicifolia</i> a 4	2	40		
<i>Pro venditis</i>	4 <i>Spulcus Synanthidis</i> a 12 s <i>Wames Semulata</i>		18		
<i>Pro venditis</i>	3 <i>Salix Frablonica</i> a 10		30		
<i>Pro venditis</i>	1 <i>Spirea Salicifolia</i> a 4		4		
<i>Pro venditis</i>	1 <i>Spiraicum Cognatum</i> a 3		3		
<i>Pro venditis</i>	10 <i>Pennis Cytis</i> a 3		30		
<i>Pro venditis</i>	15 <i>Spulcus Synanthidis</i> a 12 s <i>Wama Spantia Szichony</i>	3			
<i>Pro venditis</i>	1 <i>Fraxinus Semalata</i> a 30		30		
<i>Pro venditis</i>	2 <i>Rodionia Inermis</i> a 30	1			
<i>Pro venditis</i>	2 <i>Rodionia Hybridica</i> a 30	1			
<i>Pro venditis</i>	3 <i>Cytisus Saburnum</i> a 10		30		
<i>Pro venditis</i>	2 <i>Celerataria Samulata</i> a 18		36		
<i>Pro venditis</i>	2 <i>Spiraicum Cognatum</i> a 3		6		
<i>Pro venditis</i>	3 <i>Acacia Negundo</i> a 10		30		
<i>Pro venditis</i>	3 <i>Cornus Alba</i> a 4		12		
<i>Pro venditis</i>	20 <i>Rodionia Pseudo-Accacia</i> a 4	1	20		
<i>Pro venditis</i>	7 <i>Pennis Cytis</i>		20		
<i>Pro venditis</i>	20 <i>Pennis Cytis</i>	1			
<i>Pro venditis</i>	20 <i>Spiraicum Cognatum</i> <i>Corticis Cognatum</i> <i>perceptus</i>	1	30		
<i>Summa vigore Sibelli Hortulani</i>		207	35	-	-
<i>Reperitum Competentia Hortulani in 1/10</i>		20	115 $\frac{30}{100}$	-	-
<i>Ad Cassam Dominis percepti sunt</i>		186	100 $\frac{30}{100}$	-	-

P. 1092

Slika 2. - Popis biljaka u perivoju u Rečici (Hrvatski državni arhiv, Obitelj Drašković, kutija 59, Inventarium)

u 19. stoljeću, što pokazuje i ovo istraživanje. Na žalost, vrlo malo se do danas sačuvalo.

Zahvaljujemo dr. sc. Ljerki Regula-Bevilacqua i prof. dr. sc. Ivanu Šugaru na stručnoj pomoći, a posebno dr. sc. Reguli koja nam je omogućila korištenje stručne literature biblioteke Botaničkog zavoda PMF-a u Botaničkom vrtu.

Zaključak

Istraživanja su pokazala da je u nas, kao i u ostalim zemljama Europe u 19. stoljeću, bio poznat i korišten velik broj biljnih vrsta i sorti. Ondašnji floristički sastav vrtova u usporedbi s današnjim, bio je vrlo bogat.

Pretežno je korištena bjelogorica. Najviše cvjetno grmlje. Crnogorica je bila zastupljena malim brojem primjeraka i vrsta.

Promatrano iz današnje perspektive, bitno se promijenio izbor biljnih vrsta za sadnju u vrtove i perivoje. Promijenio se izbor vrsta unutar jednog roda. Očit primjer za to je rod *Juniperus*.

Ruže su bile zastupljene u svim vrtovima i perivojima i s velikim brojem vrsta i sorti. Omiljene su bile ruže stablašice.

Korišteno je puno sredozemnih biljaka, kao što su vrste roda *Citrus*.

Mnogim vrstama koje su u starim popisima i onodobnoj literaturi bile navedene pod starim nazivima, koji već dugo nisu u upotrebi, pronađeni su suvremeni nazivi.

Ustanovljeno je da su nazivi nekih biljnih vrsta mijenjani i po nekoliko puta, te je korištena brojna literatura da se utvrdi sada važeće ime.

Ovaj će rad moći poslužiti prilikom obnove povijesnih perivoja prvenstveno glede izbora biljnih vrsta.

Pokazalo se kako je u vremenu nastanka spomenutih perivoja vrtlarstvo u Hrvatskoj bilo vrlo razvijeno i na zamjernoj visini.

Bilješke

¹ Jurčić, Ivana. 1989. *Doprinos Mihovila Kunića upoznavanju stanja i razvoja vrtne umjetnosti sjeverne i zapadne Hrvatske u prvoj polovici 19. st.* Magistarski rad, FPZ, Zagreb, 110.

² Ibid., str. 110.

³ Jurčić, Ivana. 1998. Sjaj i bijeda perivoja u Božjakovini, *Kaj* 3-4, Zagreb, 102.

⁴ Jurčić, Ivana. 1989. *Doprinos M. Kunića*, str. 110.

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ Ibid., str. 112.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid., vrt je nastao 1740., prvi put je obnavljan 1832., te iz te godine potječe i popis biljaka.

¹¹ Zasche, Ivan. 1989. *Park Jurjaves*, reprint izdanje, Mladost, Zagreb.

¹² Obad-Šćitaroci, Mladen. 1989. *Perivoji i dvorci Hrvatskog zagorja*, Školska knjiga, Zagreb, na stranici 131 nalazi se katastarska karta iz 1858. i na njoj je ucrtan perivoj. Međutim, dvorac pa tako i perivoj obnavljani su od 1840.-1860., vidi Balog, Zdenko (1995.) Trakošćan i Klenovnik, dvije rezidencije Draškovića. U: *Kaj*, 28 (1-2), str. 81-92.

¹³ Hrvatski državni arhiv (u daljnjem tekstu HDA), Obitelj Drašković, u kutiji 120, Varia, čuvaju se različiti neoznačeni dokumenti od 1665. do 1887. godine i u njoj je nađen popis biljaka nepoznatog perivoja. Budući da su nazivi biljaka identični nazivima biljaka iz drugih perivoja tog doba – kao npr. *Pinus cedrus* – smatramo da je taj popis iz prve polovice 19. stoljeća. Popis je iznimno bogat te je zbog toga uvršten u rad, a perivoj označen s XY.

¹⁴ Janko Drašković je 1807. podigao dvorac i perivoj u Rečici i bio njihov vlasnik do 1846. Vidi Jurčić, Ivana (1993) Tragom nastanka i sudbine povijesnog perivoja Rečica grofa Janka Draškovića. U: *Kaj* 1, 61-63.

¹⁵ Kunić, Mihovil. 1828. *Neue angleter Lustgarten zu Agram in Croatien*. Allgemeine deutsche Garten-Zeitung (Allg.d.G.Z.) br. 47, 48, 50 i 52.

¹⁶ Kunić, Mihovil. 1829. *Neu angleter Garten in Tuskanaz nächst Agram in Croatien*, Allg. d. G. Z. br. 44 i 45.

¹⁷ Kunić, Mihovil. 1830. *Veredlung und Vervollkommnung des Berg-Gartens zu Agram in Croatien*. Allg.d.G.Z. br. 26 i 27.

¹⁸ Zasche, Ivan. 1989. *Park Jurjaves*, reprint izdanje, Mladost, Zagreb.

¹⁹ Kunić, Mihovil. 1829. *Grosser Garten mit interessanten Anlagen zu Brezovica in Croatien*. Allg.d.G.Z. br. 38 i 39.

²⁰ HDA, Obitelj Drašković, Gospodarstvo Trakošćan, kutija 87.

²¹ Kunić, Mihovil. 1831. *Neue Gartenanlage zu Varasdin in Croatien, des Herrn B. W. v. Müller doktor der Medizin*, Allg.d.G.Z. br. 29.

²² Kunić, Mihovil. 1829. *Pyramidenförmiger Lustgarten zu Varasdin in Croatien, des Herrn Anton Pusst*, Allg.d.G.Z. br. 23.

²³ Kunić, Mihovil. 1834. *Rhapsodien über Gärtnerei, Anlagen, Obstbaumsuch und Landwirtschaft in Croatiaen*, Allg.d.G.Z. br. 33.

²⁴ Kunić, Mihovil. 1831. *Der garten zu Rechicza in Croatien*, Allg.d.G.Z. br. 40 i HDA, Obitelj Drašković, Gospodarstvo Rečica, kutija 80, br. 39.

²⁵ Kunić, Mihovil. 1832. *Neu angelegter Garten des Herrn Ernesst Reddi*, Allg.d.G.Z. br. 50.

²⁶ HDA, Obitelj Drašković, Varia, kutija 120.

²⁷ HDA, Obitelj Drašković, Gospodarstvo Božjakovina, kutija 71.

²⁸ Botanički naziv ove topole je nejasan. Smatra se da je to vrsta *Populus deltoides*. Marshall

je spominje u svom djelu *Arbustum Americanum* 1785. kao *P. canadensis*. (Bailey, L.H. (1937) *The Standard Cyclopedia of Horticulture*, New York, The MacMillan Company, 2760.)

²⁹ Naziv je nesiguran jer ga neki autori upotrebljavaju i za *Populus grandidentata*, Michx., i za *P. tremuloides*, Michx. (Bailey, 1937: 2757).

³⁰ Ne može se točno utvrditi koja je to vrsta jer se varijetet *pendula* javlja kod sljedećih vrsta: *Populus alba* var. *pendula*, Loud., *P. canadensis* var. *pendula*, Hort., *Populus tremuloides* var. *pendula*, Schneid. (Bailey, 1937: 2756 i 2757).

³¹ *Populus quadrangulata* ne navodi se u dostupnoj botaničkoj literaturi, a Kunić je spominje kao veliku rijetkost. Osim u dva spomenuta vrta nalazila se i u Stubičkom Golubovcu. (Kunić, Allg.d.G.Z. br. 34, 1829).

³² *Salix pendula*, Moench = *S. babylonica*, Linn. (Bailey, 1937: 3052).

³³ *Cornus mascula*, Hort. = *C. mas*, Linn. (Bailey, 1937: 854).

³⁴ *Pyracantha coccinea* M. J. Roem. = *Crategus Pyracantha*, Sprach. (Encke i dr., 1994: 467).

³⁵ S obzirom da među vrstama roda *Viburnum* postoje velike razlike, neki ih autori izdvajaju u posebne sekcije, a njih kao posebne rodove, npr.: *Opulus*, *Tinus*, *Lantana* (Šumarska enciklopedija II, 1983: 104).

³⁶ *Clerodendrum trichotomum* Thunb. = *C. serotinum*, Carr. = *Volkameria japonica*, Hort. not Thunb., Bailey str. 800.

³⁷ *Paliurus spinma-christi* Miller = *Paliurus australis* Gaertn. = *Paliurus aculeatus* Lam. = *Ziziphus Paliurus* Wild. = *Rhamnus Paliurus* Linn. (Bailey, 1937: 2436).

³⁸ *Taxodium distichum* L. C. Rich. = *Cupressus disticha* Linn. = *Schubertia disticha* Mirabel, (Bailey, 1937: 3314).

³⁹ *Chamaecyparis thyooides* P.S.P. = *Chamaecyparis thiooides*, Brit. = *Chamaecyparis sphaeroides*, Sprach. = *Cupressus thyooides*, Linn., (Bailey, 1937: 730).

⁴⁰ Hennebo, Dieter, 1985. *Gartendenkmalpflege*, Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart, 280.

⁴¹ Ibid.

⁴² Ibid.

⁴³ *Pinus canadensis alba* nije poznat u dostupnoj literaturi. Prema Hennebu, *Pinus canadensis* sada je *Tsuga canadensis*, a nekadašnja vrsta *Pinus alba* sada je *Picea glauca* (Hennebo, 1985: 280).

⁴⁴ Rod *Cedrus* spada u porodicu *Pinaceae*, a rodu *Pinus* pripadali su nekada sadašnji rodovi: *Abies*, *Picea*, *Tsuga*, *Larix* (Hennebo) pa vjerojatno i današnji *Cedrus*.

⁴⁵ *Pinus pyramidalis* Reum. Syn. *Pinus montana gracilis* b. *rotundata* und Endl. Henk. u. Hochst., L. Beissner: *Handbuch der Nadelholzkunde*, Berlin 1909. str. 442 i dalje se ne može pratiti.

Formu *pyramidalis* imaju sljedeće vrste: *Pinus strobus* / *P. strobus* var. *pyramidalis*, Hort. = *P. strobus* var. *fastigiata* Beissn. / *Pinus sylvestris* / *P. sylvestris* var. *pyramidalis*, Hort. = *P. sylvestris* var. *fastigiata*, Carr (Bailey, 1937: 2638 i 2640). Dr. Šugar smatra da je to vjerojatno *Cupressus pyramidalis* Targ. – Tozz. što je stari naziv za *Cupressus sempervirens* var. *sempervirens* jer je sve bilo rod *Pinus*.

⁴⁶ Vilmorin-Andrieux et cie, (1896: 393), br. 1415, navodi da je *Mesembrianthemum pyropeum* Haw. novi naziv za *M. spatulatum* Wild., a to je *M. criniflorum* Hout. Encke navodi da je *M. criniflorum* L.f., stari naziv za *Dorotheanthus bellidiformis* N.E.Br. (Z Encke i dr., 1994: 259).

⁴⁷ HDA, Obitelj Drašković, kutija 63 (Ausweis 1485.).

⁴⁸ Kunić, Mihovil. 1833. *Der Schlossgarten zu Wuchin in Slavonien*, Allg.d.G.Z. br. 24.

⁴⁹ Šugar, Ivan. 1995. *Dogradnja bez temelja, Jezik*, god. 42., br. 3, str. 89-96.

Literatura

1. Bailey, L.H. 1937. *The Standard Cyclopedia of Horticulture*. New York: The MacMillan Company.
2. Balog, Z. 1995. Trakošćan i Klenovnik - dvije rezidencije Draškovića. U: *Kaj*, god. 28 (1-2), str. 81-92.
3. Belot, A. 1798. *Dictionnaire des arbres et arbustes de jardin*. Paris: Boards.
4. Beissner, L. 1909. *Handbuch der Nadelholzkunde*. Berlin: Paul Parey.
5. Brooks, J., Becket, K.A. i Everett, T.H. 1981. *The Gardner's Index of Plants and Flowers*. New York: MacMillan Publishing Company.
6. Davis, B. 1986. *The Gardener's Illustrated Encyclopedia of Trees and Shrubs*. Emmaus: Roadle Press Inc.
7. Domac, R. 1973. *Mala flora Hrvatske*. Zagreb: Školska knjiga.
8. Domac, R. 1994. *Flora Hrvatske*. Zagreb: Školska knjiga.
9. Tutin, T.G., Heywood, V.H. i dr. 1964.-1988. *Flora Europaea*, vol. 1-5. Cambridge: Cambridge University Press.
10. Hage, J. 1978. *Ukrasno bilje*. Zagreb: Mladost.
11. Hennebo, D. 1985. *Gartendenkmalpflege: Grundlagen der Erhaltung historischer Gärten und Grünanlagen*. Stuttgart: Verlag Eugen Ulmer.
12. Horvatić S. 1954. *Ilustrirani bilinar*. Zagreb: Školska knjiga.
13. Jurčić, I. 1989. *Doprinos Mihovila Kunića upoznavanju stanja i razvoja vrtne umjetnosti sjeverne i zapadne Hrvatske u prvoj polovici XIX stoljeća*. Magistarski rad. Zagreb: FPZ.
14. Jurčić, I. 1993. Tragom nastanka i sudbine povijesnog perivoja Rečica grofa Janka Draškovića. U: *Kaj*, god. 26 (1), str. 61-63.
15. Jurčić, I. 1998. Sjaj i bijeda perivoja u Božjakovini. U: *Kaj*, god 31(3-4), 97-120.
16. Krüssmann, G. 1981. *Die Baumschule*. Berlin/Hamburg: Paul Parey.
17. Krüssmann, G. 1976. *Handbuch der Laubgehölze*. Berlin/Hamburg: Paul Parey.
18. Krüssmann, G. 1983. *Handbuch der Nadelgehölze*. Berlin/Hamburg: Paul Parey.
19. Kunić, M. 1829. *Neue Angleter Lustgarten zu Agram in Croatien*, Allgemeine deutsche Garten-Zeitun, 47, 48, 49, 50, 51, i 52. Frauebdorf, Bayern.
20. Kunić, M. 1829. *Neu Angleter Garten in Tuskanacz nächst Agram*, Allg.d.G.Z., 44 i 45.
21. Kunić, M. 1829. *Grossen Garten mit interessanten Anlagen zu Brezovicza in Croatien*, Allg.d.G.Z., 38 i 39
22. Kunić, M. 1829. *Pyramidenförmiger Lustgarten zu Varasdin in Croatien, des Herrn Anton Pusst*, Allg.d.G.Z., 23.
23. Kunić, M. 1830. *Veredlung und Vervollkommung des Berg-Garten zu Agram in Croatien*, Allg.d.G.Z., 26 i 27.
24. Kunić, M. 1831. *Neue Gartenanlage zu Varasdin in Croatien, des Herrn B. W. v. Müller doktor der Medizin*, Allg.d.G.Z., 29.
25. Kunić, M. 1831. *Der Garten zu Rechicza in Croatien*, Allg.d.G.Z., 40.
26. Kunić, M. 1832. *Neu Gartenanlagen des Herrn Erneste Reddi...*, Allg.d.G.Z., 50.
27. Kunić, M. 1834. *Rhapsodien über Gärtnererei, Anlagen, Obszbaumsucht und Landwirtschaft in Croatien*, Allg.d.G.Z., 23.
28. Lanzara, P. i Pizzetti, M. 1982. *Drveće*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
29. *Le Guide de jardin*. 1977. Drugo izdanje, Paris: Editions Atlas.
30. Logee's Greenhouses, *A Collection of Rare Plants*, katalog 1994-1996. Danielson, Connecticut.
31. Marshall, H. 1785. *Arbustum Americanum: The American Grove, or, an Alphabetical Catalogue of Forest Trees and Shrubs, Natives of the American United States*. Philadelphia: Joseph Crukshank.

32. Pareys *Blumengärtnerei*. 1958. Berlin & Hamburg: Paul Parey.
33. Rechter, A. 1958. *Manual of Cultivated Trees and Shrubs*. New York: The MacMillan Company.
34. Stangl, M. 1970. *Raskošno bogatstvo trajnica*. Zagreb: Mladost.
35. Šilić, Č. 1973. *Atlas drveća i grmlja*. Sarajevo: Zavod za izdavanje udžbenika.
36. Šugar, I. 1990. *Botanički leksikon*. Zagreb: JAZU.
37. Šugar, I. 1995. Dogradnja bez temelja. *Jezik*, 42 (3). Hrvatsko filološko društvo, s. 89-96.
38. Šugar, I. 2008. *Hrvatski biljni imenoslov*. Zagreb: Matica Hrvatska.
39. *Šumarska enciklopedija*. 1980., 1983., 1987. Zagreb: JLZ.
40. *Taylor's Guide to Trees*. 1987. Boston: Houghton Mifflin Company.
41. *The European Garden Flora*. 1989. Cambridge: Cambridge University Press.
42. Vilmorin-Andrieux et cie. 1896. *Vilmorin's Blumengärtnerei*. Berlin: Paul Parey.
43. Wyman, D. 1986. *Wyman's Gardening Encyclopedia*. New York: MacMillan.
44. Ungar, S. i Regula-Bevilacqua, Lj. 1989. *Vodič kroz Botanički vrt*, Treće izdanje. Zagreb: Hrvatsko ekološko društvo.
45. Encke, F., Buchheim, G. i Seybold, S. 1994. *Zander Handwörterbuch der Pflanzennamen*. Stuttgart: Eugen Ulmer.
46. Zásche, I. 1989. *Park Jurjaves*, reprint izdanje. Zagreb: Mladost.
47. *The Plant List* je popis svih poznatih sorti biljaka, verzija 1, izdanje prosinac 2010. Dostupno na: <http://www.theplantlist.org>.

THE FLORAL COMPOSITION OF CERTAIN GARDENS OF NORTH-WEST CROATIA DATING FROM THE FIRST HALF OF THE 19th CENTURY

(A contribution to the Restoration of Historical Gardens in Croatia)

By Ivana Jurčić, Zagreb, and Mirjana Jakčin Ivančić, Daruvar

Summary

The paper shows results of the study and analyses of related plants which are represented in thirteen parks and gardens of the north-west Croatia dating from the first half of the 19th century.

The related plants are systematically put into groups according to their morphological characteristics, put into tables under their old original and new correct Latin names, and according to the parks and gardens in which they have been found.

The explorations have shown which plant species were used at that time in that area and which ones were prevailing in the majority of parks and gardens, giving them a specific and recognisable appearance.

Deciduous plants were used far more than the coniferous ones, together with many flowering bushes and perennial plants, roses, pelargoniums and succulents.

Key words: garde; floral compositio; north-west Croatia; 19th century.

Prijevod: autorski